

"Zât-ı Kadîr-i Hakîm en ziyade kendini seven ve sevilen ve saniini fitraten perestiş eden hayatı ve hayatın zâtı ve cevheri olan ruhu; mevt-i ebedî ile idam edip o sevgili muhibbini ve habibini ebedî bir surette küstürsün, darılsın..." İzahı?

Rızıklar **"Rezzak"** isminin birer mazharı oldukları gibi hayatlar da **"Muhyi"** isminin mazharıdır. Her varlık Allah'ı tespih eder.

"Semavat ve arzda ne varsa hepsi Allah'ı tespih eder. O Azîm'dir. Hakîm'dir." (Hadid, 57/1)

Hayat da bu kaideden hariç değildir. O da saniini tespih eder, zikreder, perestiş eder. Hayat sahibi olmanın verdiği üstünlükle, ondaki tespih daha ileri seviyededir. Bununla birlikte, hayat denilince öncelikle hayatın kendisinden çok, ona sahip olan varlıklar hatıra gelir. Sevmeyi ve perestişi de bu bahtiyar varlıklar yaparlar.

"Hayatın zâtı ve cevheri olan ruh." ifadesine gelince, bitkilerde de **"yarı canlılık"** dediğimiz bir çeşit hayat vardır, ama onların ruhları yoktur. Hayvanlar ve insanlar ise ruh sahibidirler. Bu varlıklardaki hayat, ruhun bir sıfatıdır. Yani, insan ruhunun **"ilim, irade, görme, işitme"** gibi birçok sıfatı vardır; hayat da bunlardan birisidir. Şu var ki, bu sıfat ruhun temel sıfatıdır. Yani, o olmayınca diğer sıfatların icraat yapmaları düşünülemez.